

Vlaams
Parlement

vergadering **C171**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 5 mei 2020

*(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie
georganiseerd.)*

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een uitbreiding van het ouderschapsverlof voor personeelsleden van de Vlaamse overheidsdiensten en van de lokale besturen in het licht van de coronacrisis – 2075 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een uitbreiding van het pleegzorgverlof voor personeelsleden van de Vlaamse overheidsdiensten en van de lokale besturen in het licht van de coronacrisis – 2077 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de lokale besturen als draaischijf van de kinderopvang tijdens de coronacrisis – 2129 (2019-2020)	8
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de communicatie van de minister inzake de ramadan – 2112 (2019-2020)	18

**VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een uitbreiding van het ouderschapsverlof voor personeelsleden van de Vlaamse overheidsdiensten en van de lokale besturen in het licht van de coronacrisis
– 2075 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, ik heb een vraag ingediend die intussen in de toelichting natuurlijk wat voorbijgestreefd is wegens de beslissingen die er federaal genomen zijn het voorbije weekend met betrekking tot het bijkomend corona-ouderschapsverlof. Maar de vraag blijft natuurlijk wel of ook Vlaanderen dit corona-ouderschapsverlof van toepassing zal maken.

Het is al enkele weken geleden dat we voor het eerst de oproep hoorden in het kader van de combinatie werk en gezin, en zeker ook telewerk en gezin, dat het voor jonge ouders vaak heel moeilijk is om die combinatie te maken. Als je kleuters thuis hebt rondlopen en je wordt dan verwacht achter je laptop te zitten om je werk voltijds en naar behoren uit te voeren, als je sedert de paasvakantie lagere schoolkinderen moet helpen met hun preteaching, enzovoort, zijn de vragen van heel wat jonge ouders legio. Onder meer de Gezinsbond heeft een voorstel op tafel gelegd voor een bijkomend corona-ouderschapsverlof.

Het voorbije weekend zijn er ter zake beslissingen genomen door de Federale Regering voor een toekenning van dit zogenaamd corona-ouderschapsverlof voor ouders van kinderen tot de leeftijd van 12 jaar of van een gehandicapt kind, en voor de periode tussen 1 mei en 30 juni, tot het einde van het schooljaar dus. Nu is de Federale Regering natuurlijk niet voor alle medewerkers in Vlaanderen bevoegd, over de personeelsleden van de Vlaamse overheidsdiensten onder meer is er geen bevoegdheid. Er zijn ook vragen over de personeelsleden van de provinciale en gemeentelijke besturen, of ook de lokale besturen onder deze regelgeving vallen.

Minister, mijn vragen aan u zijn daarom ook de volgende.

Zult u ook de mogelijkheid creëren om in het kader van de coronacrisis het ouderschapsverlof, zoals dat is uitgebreid door de Federale Regering, uit te breiden zodat personeelsleden van de Vlaamse overheid ook die mogelijkheid krijgen om op die manier voor hun jonge kinderen of gehandicapt kind te zorgen?

Welk initiatief zult u daartoe nemen?

Kunt u ook meer duidelijkheid geven met betrekking tot de personeelsleden van steden, gemeenten en provincies ter zake?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, eerst en vooral hartelijk dank voor uw zeer relevante vraag. Het is ook een zeer actuele vraag. De ene maatregel na de andere dringt zich natuurlijk op, en de ene beslissing na de andere volgt nog. Daarom ben ik ook blij dat we in deze commissievergadering over die maatregelen van gedachten kunnen wisselen.

Wat u zegt is juist, sinds de lockdown door corona zijn brede lagen van de Vlaamse samenleving vertrouwd geraakt of ze hebben kennis gemaakt met telewerken. Ik

denk dat het voor de coronacrisis een relatief beperkte groep mensen was die daar geconfronteerd mee werd, vandaag zijn heel veel mensen noodgedwongen, sommigen enthousiast, anderen iets minder enthousiast, vertrouwd geraakt met dat telewerken.

De grote moeilijkheid is dat veel van die mensen dat moeten doen in combinatie met kinderzorg en -opvang, wat dus niet de meest optimale manier is om thuis te kunnen werken. Soms kan dat erg belastend zijn: tegelijkertijd voor je kinderen zorgen, in het kader van het pre- en coteachen ook nog een stukje verantwoordelijkheid opnemen, en ook nog geconcentreerd je job doen.

Onze Vlaamse ambtenaren hebben de voorbije weken in grote getale van thuis uit de continuïteit van onze diensten verzekerd. Ze hebben dat op een zeer degelijke manier gedaan. Ik denk dat we samen echt trots mogen zijn op de kwaliteit van onze Vlaamse ambtenaren.

Daarom is er nu het federale voorstel om het ouderschapsverlof uit te breiden. Dat is een vorm van loopbaanonderbreking. Die is in deze context – we hebben dat nagekeken – rechtstreeks van toepassing op al het contractuele personeel van de Vlaamse overheid. Mensen die contractueel werken bij de Vlaamse overheid, kunnen dus een beroep doen op dat ouderschapsverlof, uiteraard binnen de voorwaarden die in het koninklijk besluit (KB) vervat zijn. Zo is er goedkeuring nodig van de werkgever.

Zoals u weet, is het de ambitie van de Vlaamse Regering om het statuut van contractuelen en statutairen naar elkaar toe te laten groeien. Opdat het voorstel van toepassing zal zijn op het statutaire personeel, is wel een beslissing nodig van de Vlaamse Regering. Die moet het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 daarvoor aanpassen.

Wat belangrijk is, is dat er normalerwijze in zo'n geval een voorafgaand akkoord gegeven moet worden door de federale ministerraad om het van toepassing te laten zijn. Dat is hier niet het geval. Als de Vlaamse Regering het statuut zou wijzigen, volstaat het de melding van de toepassing van deze maatregel aan de FOD Werkgelegenheid en Sociaal Overleg en aan de RVA over te maken. De kennisgeving is dus voldoende.

Dan ga ik in op de statutaire en contractuele personeelsleden van de lokale besturen. Daarover stelde een van de commissieleden me deze voormiddag al een vraag. Ik heb me daar verder in verdiept. Daarbij is het duidelijk dat zij de regeling volgen die van toepassing is op de werknemers uit de privésector. Met andere woorden: daar moet geen apart initiatief voor genomen worden. Dus, ambtenaren – statutairen en contractuelen – die verbonden zijn aan de lokale besturen, kunnen automatisch ook een beroep doen op deze regeling. Opgelet: dit moet ook gebeuren onder de voorwaarden van het KB, dat wil zeggen mits goedkeuring en toestemming van de werkgever, die logischerwijs zal nadenken over de continuïteit van de diensten en dergelijke.

We hebben daar in de Vlaamse Regering vanmorgen nog over vergaderd, met onder meer de collega's die deel uitmaken van de kern van de Vlaamse Regering. We hebben gezegd dat wij ons absoluut willen inschakelen in dit systeem. Daarom zal deze namiddag door mijn kabinet ook een interkabinettenwerkgroep worden samengesteld, die waarschijnlijk in de vooravond of avond zal plaatsvinden, om te kijken hoe we dit nu praktisch en concreet moeten invullen, onder welke condities enzovoort.

Dus ik kan daar een positief antwoord op geven en aan uw bezorgdheid en terechte vraag tegemoetkomen, de Vlaamse Regering heeft de bereidheid en de wil om dit systeem toepasbaar te maken, niet alleen voor het contractuele maar ook voor het

statutaire personeel. We gaan eventueel bekijken of het haalbaar is om dat met terugwerkende kracht te doen, zodat iedereen daar gelijk in behandeld wordt en zodat iedereen daar correct gebruik van kan maken. Maar we moeten natuurlijk nog – en dat zal het werk zijn van vandaag en morgen, en de beslissing zal in de loop van deze week wel vallen – bekijken in welk kader dat juist moet gebeuren. Daar kan ik onmogelijk op vooruitlopen. Daar wil ik even mijn collega's over raadplegen. Dat moeten we samen beslissen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw positief antwoord. Het is natuurlijk inderdaad zo dat de coronacrisis ons dag na dag voor nieuwe vragen stelt en dat er dan op korte termijn beslissingen moeten worden genomen.

Dat telewerken met kinderen thuis niet evident is, weten we allemaal. Ik denk dat het een goede maatregel is dat daarom een bijkomende mogelijkheid gecreëerd wordt om bijkomend ouderschapsverlof te kunnen opnemen, mits akkoord van de werkgever. Ik denk dat daar ook wel een goed evenwicht is gevonden. Maar dan lijkt het mij ook logisch dat de verschillende groepen van werknemers daarop een beroep kunnen doen. Vandaar mijn vraag naar de maatregelen op Vlaams niveau.

In mijn vraagstelling had ik al verwezen naar de contractuelen, voor wie ik er inderdaad van uitging – maar je moet natuurlijk altijd eerst de teksten juist kunnen lezen – dat de federale regeling van toepassing zou zijn. Maar zeker dan is het de logica dat dezelfde voorwaarden zouden gelden voor de statutairen. Minister, ik ben dus absoluut tevreden dat u daar werk van zult maken, op korte termijn, zoals alles nu op korte termijn moet gebeuren, en hopelijk ook met terugwerkende kracht, zodat ook daar 1 mei de ingangsdatum zal kunnen zijn.

Het is ook goed dat er is nagegaan of de toepassing van de federale regelgeving meteen geldt voor de personeelsleden van provincies en gemeenten, de lokale besturen. Ik heb uw bevestigend antwoord daarover gehoord. Ik ga er dus van uit dat er tegen het einde van de week hopelijk een regeling is zodat datzelfde ouderschapsverlof kan gelden, zowel voor alle Vlaamse ambtenaren, of ze nu statutair of contractueel zijn, als voor alle medewerkers van onze lokale besturen.

Ik dank u voor uw positieve reactie daarop.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil graag mijn appreciatie uitdrukken voor het feit dat er vanuit de Vlaamse Regering zo snel gehandeld wordt om dit ook in de praktijk om te zetten voor de eigen en uiteraard ook voor de lokale ambtenaren. Ik heb goed geluisterd: voor de meeste categorieën moeten er geen extra stappen worden gezet, behalve voor de statutairen op Vlaams niveau.

Ik wil graag de oproep van mijn collega onderstrepen om dit echt mogelijk te maken, om twee redenen. Eén, je merkt dat heel wat mensen aan het eind van hun Latijn zijn in de combinatie van werk en gezin in deze tijden. Een aantal signalen doen vermoeden dat dit nog niet meteen helemaal opgelost is. Twee, aansluitend op mijn komende vraag rond kinderopvang, lijkt het mij ook goed om op die manier, door de combinatie werk en gezin makkelijker te maken voor mensen, de druk op de noodopvang te beperken, uiteraard met oog voor de continuïteit van de diensten. Ik hoop alvast dat u alle leidinggevenden het signaal geeft om daar in de mate van het mogelijke zo ver mogelijk in mee te gaan, zolang dat de continuïteit, die in deze tijd uiteraard essentieel is, niet in het gedrang brengt.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega Schryvers, ik dank u voor uw interessante vraag. Minister, het is goed dat u duidelijk het signaal geeft dat al onze ambtenaren in die nieuwe corona-ouderschapsregeling zullen vallen en er ook recht op hebben. Het is wel belangrijk om te benadrukken dat dat echt met het akkoord van de werkgever moet zijn. Ik verwijs naar de tussenkomst van collega Vaneeckhout. Het is inderdaad zo dat heel veel ouders vandaag aan het eind van hun Latijn zijn. De combinatie van preteaching, opvang van de kinderen, en thuiswerk is moeilijk voor velen.

Aan de andere kant vragen we van die ouders dat ze opnieuw aan de slag gaan, zowel in de privésector als bij de overheid. Ook bij de lokale besturen – we zullen het er de komende dag ongetwijfeld nog over hebben – zal het de komende weken vaak worden gevraagd. Voor alle duidelijkheid: het is er ook al heel vaak gevraagd. Maar dan moeten zij er natuurlijk ook op kunnen rekenen dat hun personeel aan de slag kan gaan. Het ouderschapsverlof is een goede aanvulling, maar het is geen wonderoplossing. We moeten erover waken dat de diensten kunnen blijven functioneren. Stel dat Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) morgen bij wijze van spreken al zijn personeel op ouderschapsverlof zou zetten, zou dat natuurlijk geen goede zaak zijn, want dan zouden de hinderpremies niet kunnen worden uitbetaald.

We voelen allemaal aan dat er grenzen zijn aan het systeem. Het is goed dat de mogelijkheid wordt geboden, maar zoals de minister al heeft benadrukt – en we moeten dat ook voldoende benadrukken – is het geen absoluut recht. De werkgever, in deze gevallen de steden en gemeenten, de Vlaamse overheid, moet er op elk moment voor kunnen zorgen dat zijn dienstverlening niet in het gedrang komt. We rekenen op heel wat van die personeelsleden om ons land, om Vlaanderen draaiende te houden. Dat is een belangrijke opmerking die worden moeten meegeven.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Een minister is natuurlijk altijd een gelukkig man wanneer hij over de grenzen van meerderheid en oppositie heen en ook tussen uitvoerende en decreetgevende macht eensgezindheid ziet. Dat kan een mens alleen maar gelukkig maken. Ik ben blij dat we samen op dezelfde manier naar deze problematiek kijken.

Eén zaak moet ik corrigeren. Het is 'work in progress' en ik wil jullie zo accuraat mogelijk informeren. Ik heb gezegd dat er vanavond nog een interkabinetten-werkgroep zou plaatsvinden, maar die is door agendaproblemen van een van de collega's verschoven naar morgenvroeg. Dat verandert echter niks aan de timing en het engagement.

U begrijpt dat er ook op kabinetten hard wordt gewerkt, en dat er heel veel zaken moeten worden beslist. Morgenvroeg praten we daar dus over en in de loop van deze week hopen we dat helemaal rond te krijgen, met de terugwerkende kracht als uitgangspunt, zodat iedereen dat op een gelijke manier kan krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, ik heb een afdoend en voldoening gevend antwoord gekregen op mijn vraag om uitleg, dus ik heb geen nood aan een slotbeschouwing.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een uitbreiding van het pleegzorgverlof voor personeelsleden van de Vlaamse overheidsdiensten en van de lokale besturen in het licht van de coronacrisis
– 2077 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, in deze vraag om uitleg kan ik nog korter zijn dan in mijn vorige vraag. Mijn vraag was naar aanleiding van de voorstellen die waren gedaan voor mensen die een kind in pleegzorg hebben of voor adoptieouders, die in de eerste plaats niet zouden blijken te vallen onder het coronaouderschapsverlof. Kunnen ze eventueel via een andere regeling een beroep doen op bijkomend pleegzorgverlof om toch tegemoet te komen aan de nood die ook zij ondervinden om de combinatie werk, en zeker telewerk, en opvang van jonge kinderen waar te maken?

Ondertussen is er een beslissing van de Federale Regering om het coronaouderschapsverlof ook van toepassing te maken op mensen die pleegzorg doen. Zal dat in Vlaanderen ook op dezelfde manier gebeuren zoals u op mijn eerste vraag om uitleg bevestigend hebt geantwoord? Zal die regeling ook van toepassing worden op Vlaamse ambtenaren die pleegzorg doen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, ik zou durven antwoorden met een bekend Vlaams spreekwoord: 'u vraagt, wij draaien'. Dit is een belangrijke problematiek. Pleegouders hebben een soortgelijke moeilijke context. Vanzelfsprekend zijn de maatregelen die het federale niveau heeft uitgewerkt op voorstel van federaal minister Muylle van toepassing op personeelsleden met een pleegkind ten laste. Natuurlijk gaan we de logica van mijn antwoord van daarnet doortrekken, en gaan we dat in één beweging meenemen om die regeling mogelijk te maken voor alle personeelsleden van de Vlaamse administratie. Dat wordt morgen besproken. Dit lijkt me de evidentie zelf.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u wel voor uw bevestiging. Dat lijkt me ook absoluut de logica zelf. U begrijpt dat mijn initiële vraag om uitleg was ingegeven doordat er mogelijk een andere oplossing zou zijn gekozen door de federale overheid, en dat die dan ook moest worden doorgetrokken op het Vlaamse niveau.

Dit lijkt mij alleszins het meest rechtlijnige. Daarom ben ik blij dat de federale overheid dit heeft beslist op voorstel van minister Muylle, en dat u daar samen met de Vlaamse Regering voor zult zorgen op het Vlaamse niveau.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik denk dat mevrouw Schryvers en ik elkaar vandaag heel de tijd aan het vinden zijn.

De voorzitter: Dat belooft.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, daar durf ik niks meer op te zeggen. Ik zal jullie verlaten en overgaan naar de commissie Welzijn, maar met goed nieuws.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de lokale besturen als draaischijf van de kinderopvang tijdens de coronacrisis – 2129 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik stelde mijn vraag enkele dagen geleden. Er komt elke dag nieuw nieuws. Het is, denk ik, een understatement om te zeggen dat de kinderopvang en de noodopvang op dit moment bij heel wat actoren in de samenleving op een heel hoge plaats staan op hun agenda en op hun prioriteitenlijst van uitdagingen die de komende dagen en weken uitgeklaard moeten worden. Dat is vanochtend nog gebleken, toen er vanuit de scholen een oproep kwam richting bedrijven om eventueel de noodopvang voor een deel zelf mee in handen te nemen.

Ik richt mij uiteraard vandaag in deze commissie tot u, als voogdijminister van onze lokale besturen. De aanleiding was voor mij niet alleen het eigen aanvoelen – waarover we het vorige week in de commissie hadden – dat het op het terrein heel vaak de lokale besturen zijn die de acute problemen mogen oplossen en de crisismaatregelen invullen. Ook voor wat betreft de kinderopvang blijkt dat. We zagen dan ook voorbij donderdag een oproep vanuit de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG) aan de Vlaamse overheid om tot een werkbaar kader te komen, zodat de logistieke en personele uitdagingen bij het voorzien in noodopvang kunnen worden overwonnen. De specifieke vraag daarbij ging over de financiële gevolgen die daaraan vasthangen en die een grote impact kunnen hebben op de lokale besturen.

Tijdens de paasvakantie hebben we gezien dat de lokale besturen de kinderopvang al voor een deel naar zich toe hebben getrokken. Sommige hadden die gewoonte, andere steden en gemeenten hebben dat in het verleden minder gedaan en moesten dat nu noodgedwongen wel doen. Zo kon het onderwijs zich focussen op de voorbereiding van de preteaching.

Het is mijn vermoeden – en we zien dat in de praktijk al voor een deel waar worden – dat vanaf de opening van de bedrijven en dan de winkels en vanaf 18 mei ook de scholen, binnen de keuzes die intussen zijn gemaakt, de druk op de noodopvang in de scholen zelf gigantisch zal worden. Er zullen veel meer kinderen naartoe gaan. In die zin is het natuurlijk belangrijk dat we, zoals we de afgelopen dagen hebben gedaan, de komende dagen hard samenwerken om daar oplossingen voor te vinden.

Ik zei al dat voor heel wat ouders de rek wat op is. We willen natuurlijk vermijden dat het zowel bij ouders als bij onderwijzend personeel op een bepaald moment echt te veel wordt. Tegelijkertijd weet ieder van ons in deze commissie dat het voor de lokale besturen al een aantal weken alle hens aan dek is. Het is niet evident om het op een korte termijn helemaal uit te rollen.

Minister, op welke manier reageert u op de oproep van de VVSG en OVSG? Is daar al contact geweest? Hebt u dat ook opgenomen met uw collega-ministers die in deze materie betrokken partij zijn?

Zullen de lokale besturen op een gecoördineerde manier ingeschakeld worden in het organiseren van de kinderopvang? Komt er hierrond een vorm van draaiboek? Welke financiële compensaties of steunmaatregelen komen er voor de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vaneeckhout, uw vraag is zeer actueel en zeer terecht. De coronacrisis brengt ons van de ene uitdaging in de andere. Nu we gelukkig zien dat de cijfers van besmettingen, ziekenhuisopnames enzovoort aan het dalen zijn, en we stilaan beginnen te hopen en te dromen – zoals sommigen zelfs doen – van bevrijd te worden uit dat coronacarcen, en nu de eerste stappen worden gezet in de exitstrategie, duiken er opnieuw problemen op. Die problemen stellen zich voor alle besturen, organisaties en gezinnen, voor alle mensen in onze samenleving. Het is dus zaak om te proberen kort op de bal te spelen, creatief te zijn en oplossingen te vinden. Dat is niet altijd gemakkelijk. Dat vraagt veel energie en tijd. Er zijn altijd dingen die onvoorzien zijn. Tot nu toe is dat heel goed gelukt.

Het is juist wat u zegt: de minst zichtbare bestuurslaag, die volgens mij de meeste dynamiek aan de dag legt, dat zijn de lokale besturen. Zij geven geen persconferenties, zoals de Vlaamse Regering en de Federale Regering, maar ze zijn wel lokaal bezig met het elke dag opnieuw creatief zoeken naar oplossingen op maat van hun gemeente.

Hier duikt natuurlijk een nieuwe grote en belangrijke uitdaging op. We willen graag dat de economie opnieuw opstart, vanzelfsprekend willen we ook dat het sociale leven heropstart, de twee zijn even belangrijk en gaan voor een stuk zelfs hand in hand. Het opstarten van de economie betekent natuurlijk dat je opvang moet kunnen aanbieden voor nogal wat gezinnen die weer aan de slag moeten kunnen gaan, of minstens buitenshuis aan de slag moeten gaan – veel mensen zijn ook thuis aan de slag gebleven. Vanzelfsprekend is dit niet eenvoudig.

Wij hebben de voorbije dagen intens, maar ook vanmorgen nog, druk overleg gehad met collega Beke, die ter zake natuurlijk een grote bevoegdheid heeft, en met collega Weyts vanzelfsprekend als minister van Onderwijs, en mezelf als minister bevoegd voor de lokale besturen. Wij hebben de koppen regelmatig bij elkaar gestoken om te kijken hoe we dit nu goed kunnen aanpakken. Mijn antwoord beperkt zich een beetje – u gaat mij dat niet kwalijk nemen – tot het luik lokale besturen. We hebben deze namiddag ook nog overleg met de VVSG om zaken verder uit te klaren. Maar we hebben toch een aantal dingen afgesproken en die zullen in de loop van de dag ook verder gecommuniceerd worden, maar ik kan u die zeker al geven.

Eerst en vooral start het initiatief vanzelfsprekend bij de scholen en de scholengemeenschappen, die nu proberen in te schatten hoeveel mensen met hun kinderen gaan komen. U weet dat er in heel veel scholen vragenlijstjes zijn met de vraag: gaat u zelf voor uw kinderen zorgen, gaat u die naar de school brengen? Liefst zo snel mogelijk, om een beeld te krijgen van wat kan en wat niet kan.

Voor de manier waarop de lagere scholen moeten opstarten, is al duidelijk een kader bepaald: klasjes van maximaal veertien kinderen, allerlei randvoorwaarden die bepaald zijn, socialdistancingregels. Concreet zal dat betekenen dat een aantal kinderen elders zullen moeten worden opgevangen, dan is de vraag wie dat gaat doen.

Vanzelfsprekend kijkt men dan in de richting van de lokale besturen. Mijn mening daarover is dat lokale besturen van nature een houding van hulpvaardigheid hebben, lokale besturen willen natuurlijk helpen in de mate dat ze het kunnen en dat het ook praktisch mogelijk en haalbaar is. Daarom hebben we gezegd dat het

onderwijs in eerste instantie zelf gaat proberen de problemen maximaal op te lossen en als er nog noden zijn, en dat gaat werkelijk van gemeente tot gemeente verschillen – hoe uiteenlopend buitenschoolse opvang georganiseerd wordt, mijnheer Vaneeckhout, dat houdt u niet voor mogelijk, sommigen gemeenten zijn daar heel straf in, andere zijn dat altijd blijven doen in de scholen – gaat contact genomen worden met de lokale besturen.

Je moet dat eigenlijk niet vragen aan de lokale besturen, ze gaan zelf kijken wat ze kunnen doen. Ze gaan daarvoor vergoed worden, er is een vergoeding afgesproken – en ik vind dat een billijke – van 30 euro per kind per dag. Dat is een vergoeding die we op een ander moment in deze coronacrisis ook nog naar voren geschoven hebben. Ik ben zelf burgemeester, ik heb daar voor mezelf een eerlijke inschatting van gemaakt. Tenzij men zotte dingen gaat doen, denk ik dat men daarmee echt wel kan garanderen aan lokale besturen dat de inspanningen die ze eventueel doen of moeten doen, ook vergoed kunnen worden.

Het tweede dat we in de loop van vandaag of morgen gaan proberen te doen, is een goed kader maken. We gaan geen heel uitgewerkt draaiboek maken, omdat we dan het maatwerk voorbijgaan. Het is zo verschillend dat een draaiboek maken ook een carcan wordt. We gaan proberen regels te maken die haalbaar zijn om die noodopvang mogelijk te maken, afspraken die dat mogelijk maken.

Een derde punt is voor mij ook heel belangrijk: als gemeentebesturen toch vragen krijgen waar ze echt geen antwoord op hebben, dat het niet gaat, dan wordt het niet hun probleem. De scholen en de onderwijssector moeten dan opnieuw nadenken. Ze worden niet eigenaar van het probleem, dat is heel belangrijk. We vragen volutarisme, we vragen engagement, we vragen maatwerk, creativiteit, we vergoeden die creativiteit, dat maatwerk en die innovatie, we proberen samen het probleem op te lossen, maar als het echt niet gaat, dan gaat het ook niet. Ik ben mij daar heel hard van bewust.

Ik heb gisteren nog eens een bevraging laten doen bij een vijftiental schepenen van Onderwijs van de verschillende provincies. Wat daaruit blijkt, is heel verschillend. Sommige schepenen zeggen dat ze het onder controle hebben, dat ze goed contact hebben met de scholen en dat die tegen hen gezegd hebben dat ze een beperkt aantal mensen kunnen opvangen, dat ze nog een lokaal hebben waar dat kan of dat ze buitenschoolse opvang hebben. Andere zeggen dat ze met de handen in het haar zitten, dat ze niet weten hoe ze daar moeten aan beginnen. Dat heeft ook te maken met de omvang.

Nog een element. Ik grijp altijd terug naar mijn eigen omgeving. We hebben bijvoorbeeld in Mechelen 9000 leerlingen in het lager onderwijs in 450 klassen. Ik denk dat we misschien wel voor 100 klassen zullen moeten zorgen. Je kunt dat natuurlijk wel op een aantal plaatsen doen, je kunt daarin creatief zijn, maar er is een grens. Dat wordt dus de uitdaging, de puzzel van de volgende weken. Maar heel belangrijk vandaag is toch al om niet de hete aardappel op het bord van de lokale besturen te leggen en te zeggen dat ze hun plan moeten trekken. Neen. Wel vraag ik het engagement om deze namiddag nog te overleggen met de VVSG. Probeer een kader te maken dat haalbaar is en een duidelijke vergoeding te voorzien: 30 euro per dag per kind dat opgevangen wordt.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Dank u wel, minister, voor het antwoord. Ik wil nog meegeven dat er bij ons een cumulverbod is, minister. Ik ben dus gestopt als schepen op het moment dat ik parlementslid werd. Ik ben op dit moment dus enkel nog gemeenteraadslid. Ik was wel bevoegd voor deze materie en ken de sector dus heel goed. Ik kan ook getuigen dat er op het terrein inderdaad heel veel verschillen zijn, die in alle richtingen gaan. Ik kan me dus ook voorstellen dat er

een enorme nood is aan maatwerk, maar tegelijkertijd ook aan een sterke kaderstellende overheid die daar richting en ondersteuning aan geeft. In die zin ben ik tevreden met het antwoord, want ik ben naast parlements lid ook papa van twee kleuters en ik zie wat de uitdagingen zijn in de praktijk. Ik ben een van de mensen die de lijstjes doorgestuurd krijgt van de kinderen die zullen komen en die dat dan moet proberen in te schatten voor de komende weken, terwijl het nog helemaal niet duidelijk is wanneer we fysiek dan wel digitaal zullen vergaderen enzovoort. Ik denk dus dat heel veel ouders, zeker ook van kleuters, die op dit moment een vergeten categorie zijn, toch met heel wat vragen zitten.

Ik ben het eens met een aantal dingen die u schetst. Er zijn inderdaad geen toverformules. We moeten in deze commissie dus ook niet doen alsof er één maatregel bestaat waarmee we alle problemen van alle lokale besturen zullen oplossen of dit opvangprobleem kunnen uitklaren. Tegelijk geloof ik in de kracht van de lokale besturen, namelijk in die creativiteit, dat maatwerk en de kennis van het terrein. Dat is een zeer positieve eigenschap van dat bestuursniveau. Ik hoor u graag zeggen dat zij niet de eigenaar worden van het probleem. Dat zal inderdaad niet zo zijn. Maar de facto voelen zij zich daar wel heel vaak toe geroepen. Dat is ook de kracht van dat bestuur natuurlijk. Maar tegelijkertijd zullen zij ook door de inwoners van hun gemeente of stad aangesproken worden als er problemen op het terrein opduiken. Dus daar moet met de nodige empathie mee omgegaan worden, en niet zeggen als er problemen opduiken: 'Dat is niet de opdracht van ons als lokaal bestuur, we hebben het geprobeerd maar het is niet gelukt.' Het is niet zo evident om die boodschap te brengen. Er zal dus wel een bredere omkadering nodig zijn.

Ik heb nog een aanvullende vraag. Wordt ook minister Crevits hierbij betrokken? Deze ochtend was er namelijk een pleidooi om ook de bedrijven hierbij te betrekken. Dat is uiteraard niet de focus van deze commissie. Maar lokale besturen hebben vaak een goed netwerk in het lokale bedrijfsleven en kunnen daar misschien wat overlegmomenten organiseren.

De eigenlijk uitdaging is inderdaad zeer breed. Bij het organiseren van kinderopvang en noodopvang door de lokale besturen gaat het ten eerste over ruimte. We hebben eerder al een voorstel ingediend – en ik weet dat u op dezelfde lijn zit, minister – om indien nodig zoveel mogelijk publieke ruimten ter beschikking te stellen. Dat kan gaan van sportinfrastructuur tot eventueel leegstaande kerkgebouwen. Ten tweede gaat het, en dat is misschien nog moeilijker, over mensen. Uiteraard kunnen lokale besturen dat organiseren, maar wie gaat daar dan voor instaan? Zijn dat dan mensen die toch een bepaalde competentie hebben om kinderopvang te organiseren? Zelfs als is de context uitzonderlijk, je moet er toch voor zorgen dat het allemaal ook op een goede manier gebeurt. Ten derde is er beschermingsmateriaal nodig, maar daar zullen we vandaag niet te diep op ingaan. Een vierde aandachtspunt voor de lokale besturen is om dat toch voldoende kindgericht te doen. We moeten ervoor zorgen dat dit geen traumatiserende gebeurtenissen worden voor kinderen als ze op een andere locatie terechtkomen met begeleiding die ze niet kennen. Zeker voor kleuters die zeven weken thuis geweest zijn en dan naar zo'n noodopvang moeten gaan, moeten we ervoor zorgen dat het ook verantwoord blijft.

Ik ben dus zeer blij met de initiatieven die u hierin neemt. Ik denk dat de keuze om een vergoeding per dag te voorzien, een goede zaak is. Ik ga er dan ook van uit dat daarvoor Vlaamse overheidsmiddelen worden aangewend.

Mijn aanvullende vraag is: we gaan ervan uit dat dat gratis zal gebeuren, zoals nu, en dat er geen factuur komt. Dat wilde ik voor de zekerheid vragen.

Voor de rest steun ik u om verder te gaan op de ingeslagen weg. We blijven mee naar oplossingen zoeken, met de hoop dat we de impact op de draagkracht van de lokale besturen verantwoord kunnen houden. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijnheer Vaneeckhout, ik dank u voor uw zeer pertinente vraag. Minister, ik dank u voor uw antwoorden.

Uit een bevraging van de directeurs van het katholieke onderwijs blijkt dat 70 procent van de ouders aangeeft dat ze die noodopvang binnenkort zullen nodig hebben. 70 procent is enorm veel. Gezien de beperkingen die aan scholen worden opgelegd, zullen scholen dat niet kunnen. Het is nu al zeker dat heel wat scholen al die kinderen niet zullen kunnen opvangen.

Onze bezorgdheid is tweeledig. Enerzijds is er de bezorgdheid van de ouders dat hun kinderen kwalitatief gezien goed zullen worden opgevangen. Mijnheer Vaneeckhout heeft dat al goed verwoord. De lokale besturen hebben veel ervaring met het opvangen van kinderen in vakantieperiodes. Maar dan kunnen ze vaak een beroep doen op bijvoorbeeld studenten, die op dit moment in de examens zitten. Dat zal hier dus niet mogelijk zijn. Dat is een heel grote bezorgdheid: zal het personeel dat instaat voor de opvang van die kinderen, voldoende bekwaam zijn?

Bovendien is er een grote bezorgdheid bij de scholen. De scholen, leerkrachten, willen heel graag les geven, willen zich heel graag bezighouden met de kerntaak van lesgeven. Als er veel opvang zal moeten worden voorzien, zullen die scholen daar niet toe komen. Minister, daarom ben ik blij dat u aangeeft dat de lokale besturen daar mee hun schouder onder willen zetten en ook bereid zijn om in te gaan op die vraag vanuit het onderwijs. Ik heb die vraag vorige week ook aan minister Weyts gesteld in de plenaire vergadering. Ik vroeg hem of hij daarover gesprekken met u voerde. Hij deed daar toen nogal geheimzinnig over. Ik ben dus blij dat u het wel gewoon zegt.

Ik ben heel blij met uw antwoord. Ik hoop dat u op die manier de scholen zult kunnen ontlasten. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, het is goed dat u samen met de ministers Beke en Weyts een regeling hebt afgesproken. Het is vooral heel belangrijk dat u de lokale besturen hierin als een natuurlijke partner ziet en dat u onze kinderen niet zomaar bij de bedrijven zult droppen. Die bedrijven zijn daar niet op ingericht of aangepast. Voor het welzijn van het kind is het zeker goed dat lokale besturen hierin hun rol opnemen.

Het is wel heel belangrijk dat de regels die u zult uitschrijven, haalbaar zijn. Vandaag is er een grote discrepantie tussen de regels over wanneer een kind naar de crèche mag en wanneer die naar school mag, en dat is een beetje de oorzaak van het probleem dat we vandaag hebben.

Uiteraard is de vergoeding van 30 euro per kind per dag heel belangrijk voor de lokale besturen. Hebt u zicht op wat de totale kostprijs daarvan kan zijn? Want er zijn ruim 700.000 leerlingen in het basisonderwijs. Als we daarvan een groot deel moeten opvangen, hoe groot zal de budgettaire impact dan zijn?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp-a): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Er zijn de voorbije weken heel veel bijkomende taken op de lokale besturen afgekomen. Maar er werden ook bijkomende verwachtingen gecreëerd naar lokale besturen. Dat is ook vorige week aan bod gekomen tijdens de gedachtewisseling.

Minister, ik vind het heel positief dat u vandaag die handreiking hebt gedaan aan lokale besturen en ook die oproep om relanceplannen te lanceren, specifiek voor bepaalde gemeenten of een samenwerking van gemeenten.

In het kader van de kinderopvang en de rol van de lokale besturen daarin, is deze problematiek grens- en domeinoverschrijdend. Dit zit bij Welzijn, bij Onderwijs, maar ook bij de lokale besturen. Minister, in uw antwoord op de vraag om uitleg van collega Vaneeckhout zegt u dat de scholen maximaal moeten zorgen voor oplossingen.

In het journaal van 13 uur op Eén van daarnet trok Lieven Boeve aan de alarmbel. Hij kijkt heel sterk naar de lokale besturen, maar ook naar de bedrijven om mee te helpen in het zoeken naar oplossingen voor de kinderopvang. De volgende dagen en weken zal de nood aan een goed georganiseerde en kwalitatieve opvang nog groter worden dan die al was bij het openen van de winkels en de bedrijven. De nood zal alleen maar stijgen.

Ik ben ervan overtuigd dat de lokale besturen de voorbije weken en ook in de toekomst de nodige veerkracht aan de dag hebben gelegd en zullen leggen. Ik ben ook blij met uw antwoord, waarin u al een eerste aanzet geeft van regels en maatregelen die zullen worden genomen, zoals de financiële compensatie die er zal komen van 30 euro per kind per dag, en dat er afspraken zullen worden gemaakt om maatwerk te kunnen leveren. U hebt gezegd: geen draaiboek.

Het is ook wel belangrijk dat er voldoende draagvlak is bij de lokale besturen om met die voorwaarden en maatregelen aan de slag te kunnen gaan. Dat hebt u afgetoetst bij enkele schepenen van Onderwijs. Daarover is een overleg met de lokale besturen en de VVSG zeker noodzakelijk.

Collega Vaneeckhout heeft terecht gezegd dat de lokale besturen niet de eigenaar mogen worden als er problemen ontstaan bij de nood aan opvang, maar in de praktijk zal het wel zo zijn dat de lokale besturen als eersten zullen worden aangesproken wanneer een en ander daar fout loopt.

Wij vragen aandacht voor een kwalitatieve opvang in beschermde en veilige omstandigheden. Sp.a wil daar zeker de nadruk op leggen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, twee weken geleden raakte het plan bekend over de gedeeltelijke heropstart van het onderwijs. Meteen werd de opmerking gemaakt dat dat niet spoorde met de ambitie om onze economie terug aan de gang te krijgen en ouders terug te laten werken, dat die twee plannen niet helemaal op elkaar vielen. Hoe dichterbij de gedeeltelijke heropening van de scholen komt, hoe duidelijker dat probleem wordt.

Dat probleem, de achilleshiel zou ik bijna zeggen van heel de constructie rond de heropening van de scholen, is natuurlijk de opvang. In het begin dachten we dat dat probleem waarschijnlijk niet zo groot zou zijn. Sinds gisteren zijn er veel mensen terug aan het werk gegaan en vandaag stellen we vast dat de kinderopvang in scholen toch al serieus is gegroeid. Als we de cijfers mogen geloven, dan zouden zeven op tien leerlingen die nog niet moeten gaan, toch naar de opvang komen. Daar rijst een enorm probleem en dat stelt scholen voor een enorme uitdaging.

Ondertussen zijn de koepels en de Lieven Boeves van deze wereld dat ook beginnen in te zien, en trekken ze aan de alarmbel en kijken ze naar de lokale besturen, ook naar bedrijven, maar zeker naar de lokale besturen. De lokale besturen zijn ongetwijfeld van goede wil, maar ze zijn natuurlijk ook beperkt in hun mogelijkheden. Het zou fout zijn om nu te denken dat de lokale besturen het massale probleem dat gecreëerd is door de manier waarop de scholen gaan heropstarten, zullen kunnen oplossen. Die illusie mogen we niet hebben.

Ongetwijfeld zijn heel veel lokale besturen van goede wil, maar men zal ook moeten rekenen op andere partners. Men zal op de bredere gemeenschap moeten

rekenen, men zal ook moeten kijken naar de parochiezalen die misschien leegstaan, naar de kerkgebouwen, naar sporthallen, eventueel ook privé die vandaag niet worden gebruikt, naar de eventenssector voor het verhuren van tenten. Misschien kan dat ook allemaal helpen. Het is echt belangrijk dat we duidelijk aangeven dat die bal helemaal bij de lokale besturen leggen en verwachten dat zij het helemaal kunnen oplossen, niet correct is.

Ik heb vandaag gelezen dat de VVSG een communicatie heeft gedaan en spreekt over 475.000 kinderen die nog niet worden opgevangen door de school zelf, versta: die nog geen les gaan krijgen. Het is onbegonnen werk om te denken dat de lokale besturen die allemaal zullen kunnen opvangen.

Minister, het is goed dat u de lokale besturen instructies of richtlijnen zult geven. Het is uiteraard heel goed dat zij die die inspanningen doen daar ook een vergoeding voor zullen krijgen. Maar u zult toch ook heel duidelijk moeten maken dat we het ruimer zullen moeten bekijken dan enkel die lokale besturen en de bedrijven.

Ik doe een suggestie. Misschien kan de website vlaanderenhelpt.be op de een of andere manier worden ingeschakeld om eens na te gaan of mensen met pedagogische kwaliteiten zich kunnen aandienen. Ik denk aan gepensioneerde leerkrachten. Zij kunnen zich via die website als vrijwilliger aandienen. Wij kunnen hen ook op die manier inschakelen, natuurlijk goed wetende dat je met bubbels en dergelijke zult moeten werken, dat je dus niet zomaar zult kunnen mengen. Met die website kunnen we een extra pool van personeel inschakelen bij die opvang.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Ik ben ook ervaringsdeskundige. Ik heb een dochter in het eerste leerjaar en een zoontje van net 3 jaar. Het is natuurlijk een zeer pertinente vraag om opvang te zoeken als je zelf werkende bent en een man hebt die zelfstandig is. Het is inderdaad niet eenvoudig om dat te blijven combineren.

Er wordt inderdaad gekeken naar de lokale besturen. Ik kreeg ook al een kreet om hulp van iemand van die lokale besturen. Het was een schepen, die zei: 'Er wordt alleen maar naar ons gekeken'. Daar zit een spanningsveld. U hebt daar een duidelijk antwoord op gegeven.

Het feit dat er in een vergoeding wordt voorzien, zal ook voor wat duidelijkheid zorgen bij de gemeentebesturen.

Ik hoor van alle collega's dat het duidelijk is dat we allemaal de handen in elkaar zullen moeten slaan. Het onderwijs, samen met de lokale besturen, maar ook wij als gemeenschap. We zien dat er stilaan wordt uitgekeken naar het lossen van een aantal maatregelen. We zien dat een aantal leerjaren al naar school zullen mogen. Is het geen idee om aan een piste te denken waarbij twee gezinnen voor elkaars kinderen zorgen en de planning daarop af te stemmen? Minister, u kunt daar zelf niet over beslissen, dat moet ook naar de Nationale Veiligheidsraad. Maar ik denk dat dat een interessante piste is om een deeltje van de opvang op die manier mogelijk te maken. Het zorgt er ook voor dat het telewerken wat gemakkelijker wordt.

Wij moeten dus allemaal de handen in elkaar slaan voor de opvang en de lokale besturen en de scholen. Ik durf hier ook wat verder te kijken. De zomervakantie komt eraan. Op welke manier zullen we daarmee omgaan? Dan vallen ook de scholen weg. Kijkt de Vlaamse Regering al zover vooruit? Of wachten jullie nog een beetje vooraleer daarmee aan de slag te gaan?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, eerst en vooral hartelijk dank voor de vele constructieve commentaren en suggesties. Het is vandaag een bijzondere dag want ik heb heel sterk het gevoel dat we op één lijn zitten met onze betrokkenheden en ambities. Wij beseffen dat het een heel moeilijke uitdaging is en dat er geen wonderoplossingen voor bestaan. Tegelijkertijd zijn we er allemaal van overtuigd dat we niet allemaal dat probleem zomaar bij de lokale besturen kunnen leggen en van hen verwachten dat ze het wel zullen oplossen. Dat kan volgens mij niet.

Collega Vaneeckhout, uw pleidooi voor empathie voor de lokale besturen is terecht. Ik kan u geruststellen: ik ben in veel zaken betrokken, maar als het gaat om het empathisch inlevingsvermogen in de rol van een burgemeester moet je van ver komen om mij daarin te kloppen. Ik heb dat heel sterk. Dat is ook mijn rol in de Vlaamse Regering. Ik ben daar soms de ambetanterik. Af en toe moet dat wel eens. Ik waak daar over de heel specifieke situatie van de lokale besturen. Ik vind daarvoor gemakkelijk steun bij mijn collega's in de regering, van alle partijen. Er zitten nogal wat mensen bij met heel veel lokale ervaring, over de partijgrenzen heen.

Wat het bedrijfsleven betreft, is het evident dat minister Crevits en minister-president Jambon daarbij betrokken zijn. Vanochtend is de kern bijeengekomen en hebben we daarover nagedacht en gepraat. We denken niet dat het een juiste piste is om rechtstreeks vanuit het onderwijs gesprekken aan te gaan met het bedrijfsleven. We kiezen de lokale besturen als partner. De heer Ongena en mevrouw De Vreese hebben erop gewezen dat het alle hens aan dek zal zijn en dat we zo breed mogelijk moeten zoeken. Ik kan me inbeelden dat in een bepaalde gemeente een bedrijf de ideale locatie heeft om daar ook kinderen op te vangen. In dat geval, 'why not'? De heer Ongena wees ook op het religieus patrimonium zoals parochiezalen en dergelijke meer.

Er zijn gemeentebesturen die hebben geïnvesteerd in jeugdlokalen zoals scouts- of Chirolokalen die vaak heel kwaliteitsvol zijn en die nu ook niet worden gebruikt. Die lokalen hebben een goede indeling en kunnen gemakkelijk worden ingeschakeld voor de organisatie van noodopvang. Andere mogelijkheden zijn leegstaande gebouwen, administratieve lokalen enzovoort. Daar doen we een beroep op het maatwerk en de creativiteit van de lokale besturen.

We mogen echter niet denken dat alle heil kan komen van bedrijven en ondernemingen. We mogen ook niet naar een situatie gaan waarbij kinderen ergens in het bedrijf worden geplaatst waar de ouders werken. Dat lijkt me niet de allerbeste oplossing. Maar hier en daar kan het wel een nuttige aanvulling zijn. Voka heeft daar trouwens positief op gereageerd en wil daar mee over nadenken maar laat de interactie tussen de inrichtende machten en het lokaal bestuur de motor zijn in die zoektocht.

Mevrouw Beckers wees erop dat leerkrachten vooral les willen geven, en dat is evident. Het onderwijs heeft zich dan ook geëngageerd om alle mensen die ze hebben, te mobiliseren. Er zijn ook heel wat ondersteunende mensen in het onderwijs die we kunnen inschakelen. Maar opnieuw zijn er ook op lokaal vlak heel wat mogelijkheden. Nu liggen culturele centra van lokale besturen stil. Kunnen die mensen worden ingezet voor dit werk? Zwembaden zijn gesloten, er zijn wellicht redders die daar ook voor ingezet kunnen worden. Verder zijn er de jeugdwerkingen van lokale besturen, de mensen die in de sociale sector werken enzovoort. Er zijn dus wel wat mogelijkheden om daar aan de slag te gaan.

Ik hoop dat we een aantal van die zaken kunnen oplossen maar ik blijf voorzichtig in het besef dat dit voor sommige lokale besturen 'a hell of a job' zal zijn.

Mijnheer Vaneeckhout, we geven 30 euro met de bedoeling dat de lokale besturen niet nog eens bij de ouders geld zouden vragen voor die opvang die een alternatief

is voor het gewone dagonderwijs. We zullen daar dus geen extra geld voor vragen, dat kan niet de bedoeling zijn.

Mevrouw Beckers, uw bezorgdheden zijn de mijne. We moeten ervoor zorgen dat ouders opnieuw aan de slag kunnen en dat zij een oplossing hebben voor hun kinderen. En hoe meer de leerkrachten met hun kerntaak bezig kunnen zijn, hoe beter. U zei dat minister Weyts terughoudend was. Ik ken hem nochtans als een zeer 'outspoken', gedreven en voluntaristische collega. Hij zal op dat moment misschien zeer voorzichtig geweest zijn omdat het overleg nog bezig was. In elk geval hebben we daar met hem altijd goed rond kunnen samenwerken.

Wat ik ook nog even wilde meegeven, is het aantal mensen dat vandaag zijn kinderen naar de lagere school brengt. Daar zijn ondertussen tellingen over geweest. Dat was een verhaal van 70 procent. Het katholieke onderwijs maakt inschattingen van hoeveel mensen er gaan opdagen, hoeveel mensen er opvang nodig hebben. Dat zijn de cijfers, maar alles evolueert zeer snel. Tot nu toe loopt die stijging zeer gradueel.

Voor het lager onderwijs was dat een bevraging bij 256 scholen, dat is toch een serieuze steekproef. Daar was op maandag 20 april nog 2,7 procent, dinsdag ging het om 3 procent. Op maandag 27 april ging het om 3,4 procent, en op donderdag 3,7 procent. Op maandag 4 mei komen we aan 5,2 procent. Tot nu toe is die stijging dus gradueel. Ik denk ook niet, en daar ben ik toch een beetje hoopvol in, dat alles er ineens gaat komen. Maar dat gaat natuurlijk blijven stijgen. En op een zeker moment gaan we inderdaad hoge cijfers beginnen te krijgen. Ons organiseren is dus absoluut belangrijk ter zake. Dat was ook een vraag van collega Warnez, denk ik, die ook verwezen had naar cijfers ter zake.

De budgettaire impact, daarvoor is het te vroeg. Het is heel moeilijk om dat in te schatten. Dat hangt vanzelfsprekend af van het aantal leerlingen. U kunt zelf de oefening maken. Als lokale besturen er morgen vijftigduizend moeten opvangen is dat vijftigduizend maal dertig, maal een bepaald aantal dagen. Als het er maar tienduizend zijn, krijg je een heel ander bedrag. Het is in deze crisisperiode dus heel moeilijk om zulke zaken goed in te schatten.

Het engagement van de Vlaamse Regering is helder: er moet een vergoeding staan tegenover de kinderen die moeten worden opgevangen. Maar hoeveel dat uiteindelijk gaat kosten? Ik denk dat dat een beetje koffiedik kijken is. Ik heb geen kristallen bol, dus ik kan dat op dit moment heel moeilijk zeggen.

Ik wil collega De Loor danken voor zijn vriendelijke woorden over de handreiking voor de lokale relanceplannen. En ik denk dat hij ook een punt heeft dat het heel belangrijk is om te werken aan draagvlak. En wat dat draagvlak betreft, of dat is althans mijn ervaring als burgemeester: ik had er een hekel aan wanneer een hogere overheid een probleem bij mij legde en zei: 'trek er jullie plan mee.' Als je zoiets doet, dan wringt er iets aan de andere kant. Het uitgangspunt waarbij je aan het lokale bestuur zegt dat ze niet de eindverantwoordelijke zijn, en dat ze niet de hete aardappel doorgeschoven krijgen en het maar moeten oplossen, dat is een heel belangrijk psychologisch begin om een goede samenwerking mogelijk te maken.

Ten tweede vergoeden we de lokale besturen voor wat ze doen, en kunnen we van hen niet het onmogelijke vragen. We weten dat je niet kunt toveren. Als dat de context is, dan denk ik dat je een klimaat van partnership kunt krijgen. Ik zie lokale besturen hier als partners van mekaar.

Collega Ongena en collega De Vreese, wat het verhaal van de bubbel betreft, ik ben het daar eigenlijk mee eens. Ik denk dat al mijn collega's van de Vlaamse Regering het ermee eens zijn dat een mogelijke of bijkomende oplossing erin zou kunnen bestaan dat, op het moment dat we op kruissnelheid komen – proefdag op

15 mei, 'full force' op 18 mei – we de bubbel zou kunnen verbreden of verruimen, om zo misschien de druk wat van de ketel te halen.

Dat kan op twee manieren. Er zou een moment kunnen komen waarop men zegt dat er vanaf nu toch opnieuw contact mogelijk is met de grootouders. Een andere methode is dat twee of drie werkende gezinnen de handen in mekaar slaan en zeggen dat het ene gezin vandaag op de kindjes past, waarbij dat gezin weinig zal kunnen werken. Maar de dag nadien zitten ze dan bij de burens, en dan is dat eerste gezin gerust. Overmorgen zitten ze dan bij vrienden. Dat zou een mogelijke oplossing zijn.

Mevrouw De Vreese, u hebt heel mooi geschetst dat die oplossing niet in onze handen ligt. Die ligt bij de Nationale Veiligheidsraad, waar we ook altijd goed naar onze experts en virologen moeten luisteren. We kunnen suggesties doen en we kunnen daar een pleidooi voor houden, maar we moeten op de allereerste plaats rekening blijven houden met de evolutie van het virus. Het is nu echt de goede kant aan het uitgaan. Ik ben geen viroloog, maar als zij zeggen dat bij een bepaalde maatregel het risico te groot wordt, dan moet je als beleidsmaker een stap opzij zetten, denk ik. Dat kan moeilijk anders. Je kunt dat wel beargumenteren, maar op een zeker moment moet je je neerleggen bij de wetenschappelijke argumentatie.

Collega Ongena, ik was het met heel veel dingen eens. Eén zaak zou ik toch anders formuleren: wij geven geen instructies, wij solliciteren engagement. Dat is een belangrijke houding in heel dit verhaal. We gaan niet tegen de gemeenten zeggen dat ze dat en dat en dat moeten, wij roepen de gemeenten ter hulp. De gemeenten gaan dat ook doen, ze hebben dat ook al laten weten.

De suggestie die u gedaan hebt naar oud-leraars vind ik heel interessant. Ik ga die meenemen. Ook uw suggestie om van Vlaanderenhelpt.be een platform te maken waarbij gemeentebesturen opnieuw hun best practices, hun beste ideeën, hun creatiefste oplossingen, hun aanpak delen met de collega's van andere gemeenten, is ook heel belangrijk. We kunnen immers opnieuw van elkaar leren. Er zijn soms oplossingen waar je maar aan denkt als je ze van anderen hoort. Dat is ook nu weer volop bezig bij gemeenten die zich voorbereiden op de opening van de winkels, het ene mobiliteitsplan na het andere wordt gemaakt, en dat is goed. Zo jaagt men elkaar wat op, men motiveert elkaar, men leert van elkaar, men inspireert elkaar, dat is dus een heel belangrijke zaak.

Dan, mevrouw De Vreese, nog drie zaken. U zei dat we de handen in elkaar moeten slaan. Ik dacht: nu komt 'Eendracht maakt macht', maar dat was er net niet bij.

Ten tweede wil ik u feliciteren met uw twee kinderen: dat zullen ongetwijfeld prachtige kinderen zijn.

En ten derde, uw vraag naar de zomervakantie: daar moeten we absoluut werk van maken, we zijn ons daarvan bewust. Maar we moeten natuurlijk ook de crisis zoals die er nu is een stuk proberen te managen, dat vraagt ook al heel veel energie. Bovendien is er nog één element – ik moet dat ook eerlijk zeggen –: soms vragen sectoren duidelijkheid. Denk aan de mensen die in Boom Tomorrowland organiseren: die hebben op zeker moment gezegd dat ze nu liever een 'neen' krijgen dan een 'misschien', ze horen liever een 'neen' dan nog twee maanden in onzekerheid te leven. Voor sommige mensen en organisaties is dat heel interessant.

Andere vragen om nog een paar weken af te wachten vooraleer we beslissingen nemen, want de context gaat misschien zo snel veranderen: als men vraagt aan de overheid of aan de experts wat mag, is het antwoord nu misschien neen, maar als men diezelfde vraag binnen drie weken stelt, is de situatie misschien dusdanig geëvolueerd dat dan een 'ja, maar' kan. Sommige mensen hebben liever die 'ja,

maar' dan de 'neen' nu. Er zijn beslissingen die we echt nog een beetje hebben uitgesteld omdat we weten dat dat nu niet lukt, maar misschien kan het wel als we nog een week of drie wachten.

We zijn natuurlijk heel graag klaar om alles opnieuw op te starten. De zomervakantie komt eraan, maar nu liggen nog niet alle puzzelstukjes er voldoende om dat te doen. Dat is trouwens ook een werk van verschillende ministers, dat is niet enkel mijn bevoegdheid, dat zijn ook collega's Weyts en Dalle. Daar gaan we de volgende weken ook nog aan werken.

Weet dat er de derde week van mei een beslissing gaat vallen over jeugdkampen en dergelijke meer, in de zomer heel belangrijk. Dat is een van de dingen waar we bewust wat mee gewacht hebben tot de derde week van mei.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u wel, minister. Afsluitend denk ik inderdaad dat de jeugdsector vragende partij is om de beslissing over de zomer nog eventjes voor ons uit te schuiven, om op die manier de kans zo groot mogelijk te maken dat er een kwalitatieve zomer kan doorgaan, ook vanuit die focus van het kind. Ik denk dat het belangrijk is om dat zo te houden.

Ik ben alvast over het thema van deze vraag heel blij dat er zo veel eensgezindheid is bij de collega's, en ook het urgentiegevoel dat dit echt van een gigantische impact is voor jonge ouders, voor kinderen zelf en voor alle mensen die in het onderwijs en de opvangsector actief zijn. Het is een goede zaak dat we hier als Vlaamse overheid echt een betrouwbare partner zijn van de lokale besturen, die empathie heeft voor het feit dat zij niet alles kunnen oplossen, maar die ook niet gewoon het probleem dropt en hen laat nadenken over wat ze kunnen doen, en die daar de nodige ondersteuning voor voorziet. Dus ik denk dat zowel alle pistes die de collega's op tafel gelegd hebben, als het nieuws dat er een vergoeding voorzien zal worden voor die lokale besturen om dit op te nemen, goede zaken zijn.

Ik begrijp heel zeker de bezorgdheid van bijvoorbeeld collega Warnez over de budgettaire impact hiervan. Maar ik ben ervan overtuigd dat hier niet in investeren en dus eigenlijk geen kwalitatieve opvang voorzien, tot een veel hogere factuur zal leiden, van onderwijzend personeel dat uitvalt, ouders die noodgedwongen verder opvang blijven verzorgen en dus thuis blijven via stelsels van afwezigheid, ziekte, sociaal verlof enzovoort. Ik denk dat de economische factuur op lange termijn hoger zal uitvallen dan de kostprijs van de tussenkomst van de Vlaamse overheid in deze sector. U hebt alvast mijn steun hierin, minister. Ik hoop dat dit de komende dagen verder verfijnd en uitgewerkt kan worden, in goed nabuurschap en samenwerking met onze helden van de lokale besturen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de communicatie van de minister inzake de ramadan – 2112 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. Minister, ik zie dat u op een betere wei zit dan ikzelf. Verschil moet er zijn. Ik heb de wereld achter mij. U zit voor een prachtig landschap. Het is u gegund. U ziet er ook steeds meer uit als

iemand die opgaat in dergelijke landschappen. Dat is niet slecht bedoeld. U past erin.

Alle gekheid op een stokje. Minister, u post niet zo veel op sociale media, maar als u dat doet, is dat wel met veel overtuiging. Ik heb gezien, en velen met mij, dat u een filmpje gelanceerd hebt waarin u, samen met een aantal collega-politici en een aantal imams, een oproep doet om tijdens de ramadan de lockdownregels te respecteren. Dat is op zich uiteraard een goede zaak. We zien ook dat dat nodig is. Er zijn al wat relletjes en rellen geweest, in Anderlecht maar ook hier in Borgerhout, waar ik woon. Op zich is dat dus een goede zaak.

Waar ik wel problemen mee heb, en vele mensen met mij, is het kritiekloos omarmen, vergoelijken, propageren van die islamitische traditie die ramadan heet. De ramadan is niet zo onschuldig als hij misschien op het eerste gezicht lijkt. Het is een traditie waarbij men zich uithongert. Tijdens de vasten gebeurt dat ook, maar dat is eigenlijk zeer ongezond, zeker voor jonge mensen, kinderen, tieners. Daarenboven zorgt die traditie voor heel veel slachtoffers in de islamitische wereld, in het Midden-Oosten maar ook bij ons. Er zijn heel wat getuigenissen van mensen die eigenlijk niet mee willen doen met de ramadan maar die zich daar toch toe verplicht voelen en die dan angstvallig toch meedoen tegen hun wil en daar eigenlijk echt onder lijden, zowel mentaal als fysiek. Fysiek omdat men niet mag eten en drinken zolang de zon op is, maar ook mentaal omdat men iets doet onder dwang, als gevolg van een sociale groepsdynamiek of tirannie.

In islamitische landen zijn de overheden bereid om mensen te straffen als ze niet meedoen. In zowat elk islamitisch land zijn er straffen voor het niet-volgen van de ramadan, in ons land is dat gelukkig niet het geval. Toch is die sociale druk heel groot. Er zijn ook al verhalen geweest uit scholen, waar moslimtienaars bijvoorbeeld zelfs niet mee willen gaan zwemmen omdat ze angst hebben om dan water binnen te krijgen. Dat zijn toch allemaal verhalen die ons op zijn minst kritische kanttekeningen zouden moeten doen zetten bij die ramadan. Maar dan zie ik dat u in uw filmpje zegt: 'het is een van de belangrijkste pijlers van het geloof'. U wenst de moslims 'een mooie ramadan' en sluit af met de islamitische groet 'Eid Mubarak'.

Allemaal goed en wel, maar wat is op dat moment uw boodschap, minister Somers, als zelfverklaard minister van Samenleven, aan al die mensen binnen de moslimgemeenschap die niet willen meedoen aan de ramadan, maar dat toch moeten, onder druk van de moslimgemeenschap, de imam, de broer, de oom, de vader enzovoort? Waarom vergoelijkt u die traditie en verbindt u aan zo'n op zich goedbedoeld filmpje om die lockdownmaatregelen te doen naleven, geen kritische kanttekening, om ook al die mensen die uw filmpje zien en eigenlijk niet willen meedoen met de ramadan, toch een hart onder de riem te steken? Minister, kunt u dat in het vervolg, als u dat nogmaals doet, wél doen?

Ten slotte heb ik nog een vraag over het filmpje zelf: wiens initiatief was dat? Ik neem aan het uwe? Dat is misschien evident. En waar zijn de middelen vandaan gekomen om dat filmpje de wereld in te sturen? Ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega, u weet dat ik een levenslang gevecht tegen overgewicht voer. En misschien heb ik een zekere fascinatie voor elke vorm van dieet. Vasten is daar ook een vorm van. Of dat een gezonde of niet-gezonde vorm is, daarover kan ik niet oordelen. Ik ben geen dokter.

Alle gekheid op een stokje. Ik ben minister en ook burger in een pluralistische samenleving die ervoor gekozen heeft om religies te erkennen. Niet elk land doet dat. Elk land heeft zijn eigen systeem in het omgaan met religies en levensbeschouwingen. Wij hebben een systeem van erkende levensbeschouwingen. De

islam is daar een van. Ik heb de neiging om altijd positief te staan tegenover feestdagen of zaken die voor de mensen belangrijk zijn. Als cultureel christen, maar tegelijkertijd ook atheïst, doe ik dat met heel veel plezier ook op Pasen. Sinds kort doe ik dat ook op het orthodoxe Pasen, omdat dat gemeenschappen zijn die ook relatief nieuw zijn in Vlaanderen. Ik doe dat voor de joodse gemeenschappen, en als ik morgen nog andere gemeenschappen leer kennen, zal ik dat ook doen. Ik vind het belangrijk, omdat dat een signaal is van inclusiviteit. En dat is op geen enkele manier het vergoelijken of ondersteunen van een bepaalde religie. Het is het respect opbrengen voor de verscheidenheid en de realiteit dat er in ons land, in Vlaanderen en in België, een paar honderdduizend mensen tot dat geloof behoren of minstens tot die culturele traditie behoren. Ik vind dat een minister van Samenleven en Binnenlands Bestuur daartegenover een positieve houding moet aannemen. Ik ben ook blij dat verschillende collega's, over de partijgrenzen heen, dat op diezelfde manier hebben gedaan.

Het is inderdaad een film die werd opgenomen in het kader van de grote uitdaging waarvoor we als samenleving staan: de coronacrisis. Ik was aangenaam verrast door de positieve houding van alle levensbeschouwingen, allemaal: de christelijke, de atheïsten, die in de meimaand belangrijke feesten hebben, de protestantse gemeenschap, maar ook de moslimgemeenschap. Zij leggen allemaal verantwoordelijkheid en burgerzin aan de dag. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat de voorbije tien dagen van de ramadan de zaken over het algemeen – er zullen zeker uitzonderingen zijn, dat is altijd zo en dat is ook logisch – op een zeer verantwoordelijke manier, met heel veel burgerschap en zin voor engagement, zijn verlopen. Dat maakt mij alleen maar blij. Er zijn mensen die op voorhand op sociale media allerlei horrorscenario's voorspelden. Wel, de realiteit is dat Vlaanderen toch blijkbaar allemaal wat gemoedelijker en beter kan functioneren dan in de angst-psychose die sommigen daarrond hadden.

Het initiatief is tot stand gekomen in een samenspel. Mensen uit de islamitische gemeenschap zelf opperden dat het een goed idee kon zijn om ter zake nog eens een duidelijke boodschap uit te sturen. We hebben dat met plezier gedaan. Ook de andere collega's, een aantal burgemeesters uit grote steden die heel divers zijn, hebben daaraan meegewerkt. Ik ben hun daar ook dankbaar voor.

Dat filmpje is 350.000 keer bekeken en dat heeft misschien wel bijgedragen. Dat weet je nooit achteraf, dat kun je moeilijk inschatten, maar alles verloopt vandaag op een heel positieve manier in Vlaanderen. We hebben nog eens een rondvraag gedaan bij de burgemeesters van de belangrijkste steden waar heel veel mensen met migratieroots wonen, en ook daar krijgen we alleen maar signalen dat het overgrote deel – plaatselijke uitzonderingen zullen de regel bevestigen – van de Vlamingen, ongeacht hun religieuze of levensbeschouwelijke achtergrond, dit op een zeer goede manier doet.

Het juiste bedrag dat men had gegeven, ken ik niet. Ik zal u dat zo snel mogelijk overmaken. Dat is geen enkel probleem.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord, zeg ik, maar eigenlijk hebt u niet geantwoord op mijn vraag. U hebt gemerkt dat ik mij zeer coulant heb opgesteld. Ik denk dat uw filmpje inderdaad in beginsel een goede zaak was om te maken. Het doet me ook plezier van u te horen dat er een initiatief was, ook vanuit de moslimgemeenschap, om een dergelijk filmpje te lanceren om te voorkomen dat er wordt gezondigd tegen de coronamaatregelen. Dat is allemaal goed en wel.

Overigens vind ik het fijn te horen dat u zich cultureel christen noemt. Dat hebben wij dan absoluut gemeen. Ik heb natuurlijk gezien op Twitter dat u heel wat

reacties hebt gekregen van mensen die zeggen: u wenst wel de ramadan, maar dat doet u bijvoorbeeld niet voor Pasen. Hier benadrukt u dat u dat wel doet, en dat is ook zo.

Natuurlijk vergeet u altijd wel mensen, zoals bijvoorbeeld de hindoes, de sikhs, de boeddhisten of de jainisten. We hebben natuurlijk talloze religies in dit land. U als man van de superdiversiteit moet dat toch weten. De vraag is dan: waarom de ene groep wel en de andere groep niet? Misschien dat u dan toch de hindoes en de boeddhisten, toch ook wel significante groepen, en de sikhs toch ook vanaf nu de wensen overbrengt. Dat zou ik toch willen vragen.

Minister, u hebt niet geantwoord op mijn vraag. Wat ik u heb gevraagd, is heel helder. Als u nogmaals zo'n filmpje opneemt, kunt u dan zo inclusief zijn – dat is de formulering van mijn vraag – dat u ook al die mensen in de moslimgemeenschap – geloof mij, minister Somers, ik ken daar veel mensen en het zijn er heel veel – die de ramadan eigenlijk maar niks vinden, die eigenlijk niet willen meedoen, die slechts meedoen omdat ze zich verplicht voelen, omdat ze worden geïntimideerd of zelfs soms bedreigd, en die zich dus in die periode zeer ongelukkig voelen en helemaal niet thuis voelen in de samenleving, ook een hart onder de riem steekt?

Kunt u, als u een dergelijk initiatief neemt of uw wensen uitstuurt, ook benadrukken dat u als minister van Samenleven er ook bent voor die mensen die dat eigenlijk niet willen doen, maar die niet anders durven en die dus onder een soort van tirannie leven in de maand van de ramadan? Ik heb zelf al een aantal keer getwitterd – dat is dan het tegendeel van wat u tweet – dat ik alle mensen op aarde die zich al dan niet moslim noemen en niet willen meedoen aan de ramadan, veel moed en veiligheid toewens in deze periode.

Ik zeg niet dat u dat eenzijdig moet tweeten of mij moet retweeten – dat zult u wellicht ook nooit doen –, maar misschien is het wel een insteek die u kunt meenemen in het vervolg, als u nog eens wensen voor de ramadan wilt overmaken.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Rooy, ik ben blij dat u van zichzelf zegt dat u eenzijdig bent. Dat doet me plezier, dat is het begin van een loutering en van een bezinningsperiode. U weet dat de ramadan een periode is van bezinning. Op de een of andere manier bent u dus ook aan het meedoen.

Voor alle duidelijkheid voor uw achterban: mijn baard heeft weinig te maken met de ramadan. Ik weet dat dat beelden of referenties naar imams oproept. Ik help u uw volgende tweets en uw sociale media te verzorgen.

Er zijn zes erkende godsdiensten in ons land. U doet een goede suggestie. Ik ga die zes erkende religies systematisch op hun belangrijkste feestdag een verbindende boodschap geven. Sommige godsdiensten hebben heel veel feestdagen. De katholieke Kerk heeft elke dag de naamdag van een heilige. Dat gaan we natuurlijk niet doen.

Het zal u misschien verbazen, maar ik ben het met u eens dat het heel belangrijk is dat we het recht van mensen om uit een religie te treden of om niet deel uit te maken van een religie of levensbeschouwing moeten garanderen en beschermen. We zullen een duidelijk beleid voeren. Er moet een heel helder kader zijn dat dit mogelijk maakt voor mensen die geboren zijn of opgegroeid in een religie of levensbeschouwing, of zich daar op een zeker ogenblik toe bekend hebben, maar die niet langer wensen daar nog deel van uit te maken. Dat moet kunnen, onbevreesd en zonder dat men dwang uitoefent op deze mensen. Ik vind dat een heel principieel en belangrijk onderdeel van een diverse samenleving. Mensen moeten de vrijheid hebben om te geloven, maar ook de vrijheid om niet te geloven. Wie

dat niet aanvaardt, plaatst zich op dat punt buiten de rechtsstaat, buiten onze rechtsstaat, buiten de moderniteit en de samenleving die wij zijn.

'Les extrêmes se touchent', misschien – op dat heel specifieke punt ben ik het met u eens. Alleen vind ik dat u die boodschappen niet allemaal met elkaar moet verwarren en door elkaar moet draaien. Ik zal dus rekening houden met uw bezorgdheid. Ze staat trouwens in de beleidsbrief. Ik ben vast van plan om ook in de toekomst ervoor te zorgen dat mensen die cultureel of religieus tot de islam behoren en Vlaming zijn van mij een heel duidelijk signaal krijgen dat ze een volwaardig deel zijn van de samenleving.

Ik ben samen met u blij dat de Moslimexecutieve en ook een aantal andere voor-
aanstaande mensen binnen de moslimgemeenschap mee het initiatief hebben genomen om in deze toch heel uitzonderlijke periode een krachtig signaal te sturen naar de moslims in Vlaanderen: 'Ook al hebben wij een traditie van heel veel samenkomen in deze maand, wij kunnen dat nu niet doen. Wij hebben de plicht, als burger, om deze regels na te leven.'

In dezen is dat tot nu toe – ik houd hout vast en hoop dat alles goed verloopt – heel goed verlopen. Ik heb daarover contact gehad met de burgemeesters van de grootste steden van Vlaanderen. Men zegt dat dit tijdens de ramadanperiode op een voortreffelijke manier verloopt, een uitzondering hier en daar niet te na gesproken. Op een groep mensen van een paar honderdduizend in Vlaanderen zul je er natuurlijk altijd wel een of meer – ik zal er geen aantal op kleven – vinden die naast de lijntjes kleuren. Dat was trouwens bij mensen die niet tot de islamitische gemeenschap behoren in Vlaanderen ook het geval. Er zijn momenten geweest waarop het wat moeilijk was. Ik kijk altijd naar het positieve. Ik geloof in de positiviteit. Ik ben dus blij met hoe alles de voorbije dagen is verlopen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, u spreekt over het wensen overbrengen aan de erkende religies. De boeddhisten, hindoes en jainisten behoren daar tot nader order niet bij. Ik vind het jammer dat u dat onderscheid maakt. U doet het alleen voor de erkende, de niet-erkende zijn ook significante groepen. Misschien moet u daar toch nog eens over nadenken.

En dan wat die eenzijdigheid betreft. Ik kaart een probleem aan. Een familie of groep moslims die vrijwillig de ramadan doen... Ik zit in de politiek om problemen aan te kaarten. Niet om mij bezig te houden met wat, althans op het eerste gezicht, goed gaat. Het probleem is – en ik wil het benadrukken want u fietst er omheen – dat er in onze samenleving heel veel mensen binnen de moslimgemeenschap zijn die niet aan die ramadan willen meedoen.

U begint over de islam verlaten, maar daar heb ik het eigenlijk helemaal niet over. Er zijn heel wat mensen binnen de moslimgemeenschap die zich wel moslim noemen – misschien gaan ze er later wel uit, dat weten we niet – maar die toch niet willen meedoen aan die ramadan omdat ze het zo moeilijk vinden om niet te eten en te drinken. We kunnen ons daar allemaal een voorstelling van maken.

Ik zag een moslim, uit Nederland weliswaar, die terecht de vraag tweet hoe al die mensen in de moslimgemeenschap die stiekem willen eten en drinken, dat zullen doen tijdens die lockdown. Dat is daardoor natuurlijk ook veel moeilijker geworden omdat ze zich toch veel vaker in familiale kring bevinden, waar ouders, of broer of oom, er strikt op toezien dat ze niet eten of drinken. Ik maak me daar toch oprecht zorgen over en ik benadruk dat ik vind dat u als minister van Samenleving de plicht hebt om telkens wanneer u aan moslims die boodschap geeft met de ramadan, daaraan toe te voegen dat u een hart onder de riem wilt steken van diegenen die

niet mee willen doen maar niet anders kunnen of durven. Ik denk dat deze groep veel groter is dan u zich kunt of wilt indenken.

Als ik in Antwerpen rijd, dan zie ik toch wel andere dingen dan wat burgemeesters u misschien vertellen, namelijk dat alles voortreffelijk gaat. Wanneer ik voorbij de Delhaize in mijn buurt passeer, dan zie ik alle mensen netjes op een rij met anderhalve meter afstand aanschuiven. Wanneer ik echter voorbij Tanger Markt rijd in Borgerhout, dan zie ik daar taferelen waarbij iedereen chaotisch door elkaar loopt. Dit even als kanttekening over de opvolging van de coronamaatregelen tijdens de ramadan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.